

Stajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2,50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 33.

V Ptujju v nedeljo dne 17. avgusta 1913.

XIV. letnik.

Računajte!

Velespoštovani gospodje prvaški voditelji, nite od svoje polne mize, — vzemite polico in pojdite z mano . . . Vun iz sara in buoarjev, vun iz toplih farovžev in tih pisaren, vun iz zbornic, — pojdite z mano, — in oglejte si enkrat življenje slovenskega ljudstva v praksi, kër teoretično vedno o njem govorite . . . Kajti veliko je šte-slovenskih voditeljev, ki nimajo niti pojma, živi in trpi in umira slovensko ljudstvo

Pojdite z mano! Iz prijetnih, toplih farovžev zaduhle fabrične dvorane, v temne rud-kjer se pehajo tisočeri slovenski delavci v nem delu za „črnim diamantom“! Poglejte stične obraze, to rumenkasto, koščeno lice, vsajate strupeni kašelj rudarske dece, ki že s kaljo rane smrti na svet. Na tisoče, tisoče jih je tam na Westfalskem in tam taljni Ameriki, — obiščite jih enkrat! Ti slovenski delavci niso veselega srca zapustili zelene domovine, — izseljevanje je po-krvosesu vampirju, — in ti slovenski de- so večinoma sinovi kmetov, ki se ne razume- te, vi bogati slovenski voditelji? Deklamirate o lepoti slovenske domovine, slovensko ljudstvo pa ra v tujini svojo kri prodajati, tem ko se domovje podira . . .

Pojdite z mano! Iz elegantnih pisaren v njih delavnice naših rokodelcev. Kje so časi, cvetelo rokodelstvo, ko je imelo „zlata“ Rokodelec je danes stokrat slabšem nego zadnji njegov de-! Kup otrok in kup davčnih opominov neplačanih računov, na katerih saldira- baka kakor izraelsko ljudstvo na svojem strelja . . . Gospodje slovenski voditelji, ali si to že ogledali? Gotovo ne, kajti vi pri- rokodelcu le tedaj, kadar bi radi kupili

njegov volilni glas. Svoje potrebsčine pa krijete v judovskih fabrikah . . .

Pojdite z mano! Na deželo, „na kmete“. Kje imamo na Slovenskem kmeta? Ali morda na Krasu, kjer nabira v klobuku redko zemljo, da si vstvari med skalami vsaj nekaj življenja? Ali morda v Halozah, kjer misli nesrečni kmet, da je praznik, ako sme svoj krompir zabeliti? Ali morda na spodnjem Koroškem, kjer je rev-ščina istotako zadržila prosti kmeti razvitek? Kje, kje najdemo slovenskega kmeta? V knji- gah, na papirju, v romanih, v resnici ga ni več! V resnici imamo le še kočarje, reveže, ki živè od roke v usta . . . Le oglejte si vse to, gospodje slovenski voditelji! Le poslušajte tožbe slovenskega ljudstva, katerega tako ljubite, da bi ga iz same ljubezni najraje snedli . . .

In zdaj, gospodje, ko ste si vse to ogle- dali, zdaj sedite zopet za mizo, vzemite svinč- nik v roko in pričnite računati!

Kaj ste slovenski voditelji slovenskemu ljudstvu dali?

Ustanovljali ste mu konzumna dru- štva, ki so prinesla grozoviti gospodarski po- lom nad tisočero kmetov. Danes še krvavijo rane, danes še se čuje proklinjanje nesrečnih žrtev slovenske konzumne politike!

Uresničevali ste mu in mu še uresničujete brezštevno posojilnic. Te posojilnice je deloma že doletela, deloma pa jih še čaka ista usoda. V teh posojilnicah se je de- lalo z krvavim denarjem zapelja- nega ljudstva, kakor dela svinja z mehomo. Dokazov dovolj so nam dali škandal v Ljubljani, v Celju, Šoštanju, v Ormožu in dru- god. Nič družega niso dosegle te posojilnice, nego daso slovensko ljudstvo v grozne dolgove spravile, iz katerih se ljudstvo ne more več rešiti. Nobena opeka na hiši ne sliši več kmetu, vse je intabulirano

in zarubljeno. Streha se mu podira čez glavo in — potem grè čez „veliko lužo“, — sloven- ski kmet, ki postane v mrzli tujini hlapec brez- obzirnega kapitala . . . Posojilnice so eden glavnih vzrokov izseljeva- nja! Gospodje slovenski voditelji, ali niste tega še nikdar pomislili?

Kaj ste slovenskemu ljudstvu še dali? Dali ste mu samostojno „narodno poli- tiko.“ To se pravi: odtrgaliste sloven- sko ljudstvo kakor vejico od deb- la, prerezali ste vezi slovenskega ljudstva z njegovimi mogočnimi sosedi, z državo, v kateri živimo! Zastrupili ste na neverjet- no zvijačni in nasilni način lju- bezen slovenskega ljudstva do habsburške družine ter avstrijs- ke domovine. Vlili ste v srca slovenskega ljudstva besno sovraštvo do nemštva in si pokvarili s tem nemškega soseda, od katerega je slovensko ljudstvo ne samo v kulturnem, marveč tudi v gospodarskem oziru odvisno. Kaj ima ljudstvo od tega? Računajte!

„Samostojno slovenko politiko“ delate . . . to se pravi: obstrukcijo delate v štajerskem deželnem zboru! Vi čistani slovenski voditelji, ali ste že izračunali, koliko škode je prizadela ta brez- vestna obstrukcija ravno sloven- skemu ljudstvu? Ravno sedaj je pri- lika, ko je Pesnica stopila iz bregov, ko je deževanje uničilo krmo, tako da mora kmet zadnji kos živine pod vsako ceno prodati. Poj- dite zdaj v Haloze, ko je toča pobila gorice, ko voda zemljo trga, ko ljudstvo ne vè, ali naj grè živo v grob ali kaj . . . Pojdite na dravsko polje in oglejte si škodo, ki jo dela neregulirana Drava, vsled sloven- ske obstrukcije neregulirana Dra- va . . . Slovenski prvaki, pojdite tja in čuli bodete slovensko ljudstvo jokati in proklinjati!

V zdraviliščih zoper pljučne bolezni 307

SIROLIN-„Roche“

m. dr. v Davosu, Arosi, Leyninu itd. se rabi stalno

kot priznано sredstvo SIROLIN-„Roche“; olajša in odpravi bolezn organov za dihanje v razmeroma kratkem času. Stori jako dobro, poveča apetit in vpliva skrajno ugodno na splošno počutenje. Originalni zavoj à K 4.— se dobi v vseh apotekah.

Kaj hvalijo gospodinje?

Sredstvo, ki olajša pranje! Kakor nobeno drugo, stori to pralni izvleček „Ženska hvala“. Kdor namoči perilo čez noč z „Žensko hvalo“, zmanjša delo pri pranju na polovico. Kdor pere potem še s Schicht-ovim milom, se mu sploh ni treba truditi.

Namesto dobrih kupcev pošiljate ljudstvu politične hujskače, — namesto podpore ga nadlegujete z zbircio, — namesto gospodarskih priboljškov mu pošiljate advokatske ekspenzarje, namesto avstrijskega patriotizma mu dajete srbofilstvo, — namesto ljudskih šol mu dajete prvaške „teatre“, — namesto poštenih kmet-skih mladeničev vstvarjate „čuke“, ki zapravljajo po gostilnah čas in veselje do dela, — to je vaša račun, vi slovenski voditelji!

Seveda, tega računa vi sami ne bode napravili! Ali dogoditi se zamore, da bode enkrat zapeljano ljudstvo na ta način z vami obračunalo!

Politični pregled.

Državni zbor bi imel letos prav kmalu skupaj stopiti. Govorilo se je, da prične zasedanje že s 15. septembrom. Ali zdaj se je sklicanje zopet do 15. oktobra preložilo, to pa z ozirom na sprava pogajanja v Galiciji in na Češkem. Kajti od teh pogajanj je odvisno, je-li bode državni zbor delal, ali pa zopet v obstrukciji čas in denar davkoplačevalcev zapravljaj.

Veliki manevri, kakor jih v takem obsegu še od časa Radetzkega ni bilo, vršili se bodo letoš koncem avgusta in začetkem septembra in sicer na Ogrskem v gozdu Bakony ter v severno od njega ležečih pokrajinah. Ti manevri se vršijo „mit Kriegsstand“, to se pravi, da bode število posameznih oddelkov tako močno kakor v vojni. V ta namen se bode združilo po dve mirovni diviziji v eno vojno divizijo.

Zopet špijon! V Lafranuu na južnem Tirolskem zaprli so inženirja Michaela Pajera, ki je bil stavbeni vodja ob meji zgrajenih vojaških utrd. Dolžijo ga izdajstva vojaških tajnosti. Pajer je že leta sem vohunil in pri temu velike svote zaslužil. Čudno, da oblast ni njegovih dohodkov kontrolirala. Kajti Pajer pošiljal je svoji v Brnu stanujoči ženi mesečno 2600 kron in je le za vožnjo vsak mesec čez 300 K porabil. Dokazalo se je, da sta Pajerju njegova žena in njegov najstarejši sin pomagala. Ženo so zaprli, ali sin je pravočasno „izginil“ in z njim tudi važni papirji. Pajer imel je stanovanje s 7 sobami, katerega pohištvo je vredno 60.000 K. Našli so pri njemu tudi 40 hranilničnih knjižic. Škoda, ki jo je Pajerjeva špijonaža povzročila, znaša več milijonov. In ako bi prišlo v zadnjih letih do vojne z Italijo, bi morda tisoči vojakov zaradi tega vohunstva svoje življenje izgubili.

Državno zrnje za setev. Poljedelsko ministerstvo je odredilo, da se kmetovalcem, ki za to prosijo, oddaja zrnje za setev. Vsak kmet pa sme zahtevati k večjem le 100 kil ene vrste zrnja; od drugih semen odda se le 10 kil. Cena se ravna po cenah borze blaga v Budimpešti. Nakupljeno zrnje sme se porabiti edino za setev.

Za avstrijski „Rdeči križ“ podarila je neka neimenovana dobrotnica na Dunaju veliko svoto 10.000 kron.

Umrl je nadžupan v Budimpešti dr. Heltai. Izvrševal je le kratko časa svoj posel. Klerikalci so mu bili hudi nasprotniki, kër je bil baje rojeni jud.

Lep lajtnant. Lajtnant 31. lovskega bataj-lona Szekulics v Mitrovici, ki je srbske narodnosti, ukradel je erarju 1500 K in je dezertiral na Srbsko. Oblasti poskušajo, da tega čednega gospoda nazaj dobijo. Po našem mnenju naj ga le tam pustijo; kajti na Srbskem postal bode kmalu general.

Odpust rezervistov. Kakor poroča „Militä-rische Rundschau“, izvršili se bodo te dni veliki odpusti vsled balkanskih zmešnjav pod orožje poklicanih rezervistov, ki stojijo v Bozniji, Hercegovini ali Dalmaciji. Skrajni čas je, da se pošlje te zveste rezerviste domu, ki so domovini toliko žrtev prinesli.

Kolera v Bozniji. V bosanski vasi Gornja Tuzla dogodilo se je 6 slučajev aziatske kolere. Tri osebe so na kolero umrle. Tudi iz drugih krajev Boznije ter Hercegovine se poroča o posameznih slučajih zavlečene kolere, istotako iz Dalmacije. Oblast je odredila najstrožje predpise,

da se ta bolezen ne razširi. Seveda se je iz Srbije zavlekla.

Ime
MAGGI
jamči
za izvrstno kakovost
MAGGI-jevih kock
po 5 vin. za 1/4 litra naj-finejše goveje juhe.
Le-ta so najboljše!
Blagovolite to upoštevati pri nakupovanju.

Balkanske zmešnjave.

Mir — sklenjen in podpisan.

Mirovna pogajanja v Bukarestu so imela torej v razmeroma kratkem času polni uspeh. Onemoglost od vseh strani napadene Bulgarije je ta uspeh seveda pospešila. Ali nikdo pač ne more prerokovati, kako dolgo bode ta mir trajal; kajti z Bulgarijo se je preveč krivično ravnalo. Mirovna pogodba, ki se je dnè 10. t. m. v Bukarestu podpisala, glasi se dobesedno tako-le:

„Mirovna pogodba med kraljem Bulgarije na eni strani in kralji Grške, Crnogore, Rumunske ter Srbije na druge strani:

Združeni v želji, da se sedanjemu med omenjenimi državami obstoječemu vojnemu stanju konec napravi, v želji po redu, prepovedi z voljo, uresničiti mir med tako dolgo trpečimi narodi, sklenila so omenjena veličanstva, sprejeti končno veljavno mirovno pogodbo in so v ta namen sledeče pooblaščenca imenovala (sledijo imena delegatov).

Ko se je sporazum srečno dosegel, se je sklenilo:

Artikel 1: Med kraljem Bulgarije in ostalim vladarjem ter njih dedičem in naslednikom vladal bode mir in prijateljstvo.

Artikel 2: Nova meja med Rumunsko in Bulgarijo šla bode od Donave zgoraj Turukaje in končala južno od Ekrene ob Crnem morju. Izrecno je sklenjeno, da bode Bulgarija v najkasneje dveh letih obstoječe utrdbe od Rustinka, Šumia in v coni 20 kilometrov okoli Balčika odpravila. Mešana komisija bode tekom 15 dneh na lici mesta novo mejno linijo določila in razdelitev vsled nove mejne linije razdeljenih posesti izvršila. V slučaju nasprotujočega si mnenja odločil bode v zadnji instanci posebni razsodnik.

Artikel 3: Nova meja med Srbijo in Bulgarijo izšla bode od gore Partarica nastari meji, sledila stari bulgarsko-turški meji in vodni sredini med Vardarjem ter Strumo, razven zgornje doline Strumice, ki ostane pri Srbiji; končala bode pri gorovju Belasica, kjer se združijo z grško-bulgarsko mejo. Mešana komisija bode tekom 14 dneh novo mejno linijo določila in razdelitev vsled nove meje raztrganih posesti izvršila.

Artikel 4: Vprašanja, ki se tičejo stare srbsko-bulgarske meje, se bodejo v zmislu v zapisniku označenih sklepov urenila.

Artikel 5: Nova meja med Grško in Bulgarijo izšla bode od nove srbsko-bulgarske meje, tekla na viških gorovja Bela-

sica in končala na izlivu reke Mešice v Egejsko morje. Mešana komisija razsodišče določena sta kakor v prejšnjih artilerijskih Izrecno je sklenjeno, da se Bulgarija že vsaki pravici na otok Kreta odpove.

Artikel 6: Glavnim taboriščem meznih armad se bode podpis pogodbe s

Bulgarska vlada se zaveže, da priča z drugim dnevom razoroženje. Vojaštvo, v okupacijski coni ene bojujočih se armad pošlje na druge kraje stare bulgarske pokrajine in se bode šele po izpraznjenju okupacijske v svoje navadne garnizije vrnilo.

Artikel 7: Izpraznjenje bulgarskih krajin pričelo se bode takoj po demobilizaciji bulgarske armade in bode najmanje v 14 dneh končano.

Artikel 8: Med okupacijo bulgarske pokrajine obdržijo armade pravico revizivni gotovemu plačilu. Zamogle bodejo prosto na železnice v svrhu transporta vojaštva in skih sredstev, brez da bi dajale oškodovani Bolniki in ranjenci stali bodejo pod varstvom omenjenih armad.

Artikel 9: Vse vojne jetnike se kolikor mogoče hitro nazaj dalo. Vlade bode obravnavane neposrednih izdatkov za jetnike.

Artikel 10: Sedanja pogodba se tekom 15 dneh ali če mogoče še ratificirala (potrdila) in se bode java teh ratifikacij v Bukarestu izvršila.

Kot potrdilo zgoraj stoječega pristavi dotični pooblaščenca svoje podpise in Podano v Bukarestu, 10. avgusta 1913.

Balkanska vojna in njeni troški.

Naravnost grozovite svote denarja je balkanska vojna, ki je bila tudi ene najvejših svetovne zgodovine. Denarni ljudje stojijo udeleženi vladam prav blizu, svote tako-le:

Vojni troški:	
Bulgarija	2.200 milijonov
Srbija	1.200 "
Grška	600 "
Crnagora	20 "
Turčija	2.000 "

Skupaj . . . 6.020 milijonov

Ali nevarnost vojne je bila tudi za pejske vevlasti jako velika. Zato so im vevlasti mogočno oboroženje, ki je za zopet sledeče stroške:

Rusija	700 milijonov
Avstro-Ogrska	600 "
Rumunija	300 "
Nemčija	700 "

Skupaj . . . 2.300 milijonov

Torej je izdala le srednja vzhodna Evropa zaradi balkanskih zmešnjav tekom zadnjih desetih mesecev okroglo 8.320 jonev kron.

Pa to so le neposredni, naravnostni datki. Balkanske vojne pa so kostale življenje in zdravje okroglo pol milijona. Naravnost nepopisna pa je škoda, ki je vsled teh vojen gospodarstvo vseh zadetih držav.

Vsled vojne se je namreč mobilizacija okroglo eno tretino za delo zmole prebivalstva na balkanskem polotoku. Kalk gospodarstvo vsled tega dejstva trpelo, si mislimo. Vpoštevati je treba tudi neborje divjaštva in zverinstva, ki so jih izvršile stoječe balkanske armade. Požgane vasi, in uničeno imetje, poklano prebivalstvo, menja je vojne. Ta divjaštva so istotako žrla velikanske svote denarja. Ednako velike svote, ki so jih bile bojujoče se države zemstvu za blago itd. dolžne; nadalje svote so jih imele v prizadetih državah od inozemne investirane in ki se jih bode moralo preplačati. Ako se vse to vpošteva, mo do naravnost blaznih števil. Ni čudno, ot je po vsej Evropi postal „denar tako drag“ da povsod, prav povsod denarja primanjkuje, rabi